

Utlåtande av rådet för bedömning av
lagstiftningen

Ärendenummer: VN/33312/2024-VNK-2

Datum: 9.12.2024

Utlåtande av rådet för bedömning av lagstiftningen till justitieministeriet om utkastet till regeringens proposition med förslag till lagstiftning om bestämmande av straff

Utkastet till proposition om bestämmande av straff är en koncis helhet av vilken framgår de viktigaste förslagen och målen. Av propositionsutkastet framgår inte tillräckligt tydligt hur allmänt förekommande kriminella grupperingar eller fall av förnedrande våld är som fenomen eller i vilken utsträckning barn under straffansvarsåldern används indirekt för att begå brott. Det förblir oklart om de föreslagna åtgärderna erbjuder effektivare lösningar på problemen. De ekonomiska konsekvenserna har beskrivits mångsidigt, men konsekvenserna bör preciseras med beaktande av brottsoffer, gärningsmän och de anställda vid fängelserna.

De största bristerna och utvecklingsbehoven i utkastet till proposition

- i) I propositionsutkastet ingår inte något separat avsnitt om bedömningen av konsekvenserna för de grundläggande och mänskliga rättigheterna med tanke på olika grupper av människor. I avsnittet om konsekvensbedömning bör det separat beskrivas hur propositionen främjar eller försvagar tillgodoseendet av de grundläggande och mänskliga rättigheterna.
- ii) I propositionen bör konsekvenserna för olika grupper av människor bedömas mer ingående, eftersom de nya straffskärpningsgrunderna är tämligen allmänna. Konsekvenserna begränsas inte enbart till brott som begås eller upplevs av unga, eftersom förnedrande våld även kan gälla till exempel kvinnor och andra grupper i mer utsatt ställning. I propositionen bör också konsekvenserna för barn under 15 år och barn i åldern 15–17 år bedömas med tanke på deras ställning.
- iii) Propositionen bör innehålla en närmare bedömning av konsekvenserna för brottspåföljdssystemet. Hur påverkar fängelsernas otillräckliga kapacitet och de övriga utmaningar som är förenade med hur fängelsenätverket fungerar arbetsförhållandena för de anställda vid fängelserna och fångarnas rehabilitering samt de anställdas och fångarnas säkerhet?

- iv) Utkastet till proposition ger inte en tillräcklig uppfattning av om de föreslagna metoderna ger effektivare lösningar på de problem som ligger bakom uppkomsten av kriminella grupperingar, indirekt användande av barn under straffansvarsåldern som redskap för att begå brott och förnedrande våld. På ett hur betydande sätt förbättras säkerheten eller den allmänna ordningen efter ändringarna?
- vi) I propositionen bör det beskrivas närmare hurdana osäkerhetsfaktorer bedömningen av förekomsten av kriminella grupperingar är förenad med. I propositionen bör det också preciseras om antalet kriminella grupperingar är större i de jämförelseländer som beskrivs i propositionsutkastet och hur lagstiftningen i dessa länder har fungerat utan en separat lagstiftning om kriminella grupperingar.

Uttalande av rådet för bedömning av lagstiftningen

Utlåtandet av rådet för bedömning av lagstiftningen har lämnats om utkastet till regeringens proposition med förslag till lagstiftning om bestämmande av straff (projektnummer: OM095:00/2023). Justitieministeriet lämnade propositionen till rådet per e-post den 25 november 2024. Utlåtandet är offentligt.

Rådet för bedömning av lagstiftningen anser att utkastet till regeringens proposition följer anvisningarna om konsekvensbedömning vid lagberedning på ett nöjaktigt sätt. Rådet rekommenderar att utkastet till proposition korrigeras i enlighet med rådets utlåtande innan propositionen lämnas till riksdagen.

Helsingfors den 9 december 2024

Leila Kostiainen

Ordförande för rådet för bedömning av lagstiftningen

Annika Collin

Ledande sakkunnig, sekreterare för rådet för bedömning av lagstiftningen

Kontakt:

Statsrådets kansli
PB 23, 00023 Statsrådet
valtioneuvosto.fi/sv
tfn 0295 16001

Bilaga 1 Standarduttalanden som används av rådet för bedömning av lagstiftningen

5. Rådet för bedömning av lagstiftningen anser att utkastet till regeringens proposition uppfyller kraven i anvisningarna om konsekvensbedömning vid lagberedning på ett berömvärt sätt. Rådet föreslår endast några mindre tillägg till utkastet till proposition.

4. Rådet för bedömning av lagstiftningen anser att utkastet till regeringens proposition uppfyller kraven i anvisningarna om konsekvensbedömning vid lagberedning väl. Rådet rekommenderar att utkastet till proposition kompletteras i enlighet med rådets utlåtande innan propositionen lämnas till riksdagen.

3. Rådet för bedömning av lagstiftningen anser att utkastet till regeringens proposition följer anvisningarna om konsekvensbedömning vid lagberedning på ett nöjaktigt sätt. Rådet rekommenderar att utkastet till proposition korrigeras i enlighet med rådets utlåtande innan propositionen lämnas till riksdagen.

2. Rådet för bedömning av lagstiftningen anser att utkastet till regeringens proposition följer anvisningarna om konsekvensbedömning vid lagberedning på ett otillfredsställande sätt. I utkastet till proposition finns betydande brister, och det bör korrigeras i enlighet med rådets utlåtande innan propositionen lämnas till riksdagen.

1. Rådet för bedömning av lagstiftningen anser att bristerna i utkastet till regeringens proposition är så betydande att det inte uppfyller kraven i anvisningarna om konsekvensbedömning vid lagberedning. Utifrån propositionsutkastet är det inte möjligt att bilda sig en tillräcklig och motiverad uppfattning om förslaget och inte heller om dess ekonomiska och samhällseliga konsekvenser. Om bristerna inte korrigeras finns det skäl att allvarligt överväga huruvida propositionen kan lämnas till riksdagen för behandling.*

* Sista meningen utelämnas i situationer där det inte är möjligt att låta bli att lämna propositionen till riksdagen för behandling.